

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6260/2022
09.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца ДОО "Дуга" Вршац, Ритишево, чији је пуномоћник Драган Милановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Панчеву, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 30/21 од 11.02.2022. године, у седници одржаној 09.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 30/21 од 11.02.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву Прр1 5/20 од 28.12.2020. године, првим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ од 5.828.984,43 динара, који износ представља висину неисплаћеног потраживања тужиоца утврђеног закључком о листи потраживања Привредног суда у Панчеву Ст 40/10 од 16.09.2010. године, са законском затезном каматом од 04.06.2020. године до исплате, умањен за евентуалне наплаћене износе по том основу, који износ ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова. Другим ставом изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 155.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом трећим изреке, тужилац је ослобођен од плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 30/21 од 11.02.2022. године, преиначена је првостепана пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ од 5.828.984,43 динара и у ставу другом изреке, тако што је тужилац обавезан да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 67.500,00 динара.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побиијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Панчеву Ст 40/10 од 26.04.2010. године над стечајним дужником Друштвеним предузећем за пољопривредну производњу „Вирт“ ПО Вршац, отворен је стечајни поступак у коме је на основу пословног односа, тужиоцу, као стечајном повериоцу трећег исплатног реда, закључком Ст 40/10 од 16.09.2010. године признато потраживање од 1.078.657,10 динара на име главног дуга и 4.750.327,13 динара на име законске затезне камате доспеле до отварања стечајног поступка. Признато потраживање ни делимично није наплаћено у стечајном поступку у вези са којим је правоснажним решењем Привредног суда у Панчеву Р4Ст 1312/19 од 08.11.2019. године, тужиоцу, као подносиоцу приговора, утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да је неоснован тужбени захтев за накнаду штете, јер је у овом спору тужилац морао доказати да је штету претрпео недозвољеним радњама и понашањем органа тужене, односно да би своје потраживање наплатио у стечајном поступку да је стечајни суд поступао ефикасно, а да се одговорност тужене за накнаду спорне материјалне штете не може засновати искључиво на чињеници да је решењем суда утврђена повреда права на суђење у разумном року.

По оцени Врховног касационог суда, правило о објективној одговорности Републике Србије, примењено на случај накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, не значи да је утврђењем повреде тог права тужилац стекао право на накнаду имовинске штете коју је тужена дужна да му надокнади. Услов за одговорност тужене у конкретном случају је постојање узрочно-последичне везе између рада њених органа и настале штете у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима. Поред тога, тужилац у току овог парничног поступка није доказао на основу члана 231. ЗПП да би новчани износ добијен продајом стечајног дужника, био довољан за исплату његовог утврђеног потраживања које је сврстано у трећи исплатни ред у смислу члана 54. Закона о стечају и да је код такве позитивне имовинске способности, искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајних органа за које одговара тужена, изостало потпуно намирење тужиоца у стечајном поступку. Према закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Према допуњеном закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године у погледу извршних дужника физичких и правних лица која не спадају у наведену категорију, нужно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед наплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу.

Према томе, у конкретном случају није остварен услов за одговорност Републике Србије јер се одлуке донете против друштвених предузећа по основу потраживања из радних односа не могу изједначити са одлукама против друштвених-државних предузећа донетих по основу потраживања која су проистекла из комерцијалног односа. Околност што тужилац своје признато потраживање према таквом предузећу над којим је покренут поступак стечаја није намирио, не може се ставити на терет туженој, јер тужилац у смислу члана 231. ЗПП није доказао да је могао да се наплати из новчаног износа добијеног продајом покретних и непокретних ствари стечајног дужника, односно продајом стечајног дужника као правног лица, те да би тај износ био довољан за исплату његовог утврђеног потраживања и да је изостало потпуно намирење тужиоца у стечајном поступку искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајних органа за чије одговара тужена.

Супротно наводима ревизије којима се указује да је одлуком другостепеног суда повређено право тужиоца на имовину, те да се одговорност Републике Србије заснива на неспровођењу судских одлука, и према налажењу овог суда Република Србија не може одговарати за комерцијална потраживања предузећа основаног на бази друштвеног или државног капитала са којим је тужилац слободном вољом ступио у комерцијални однос. У конкретном случају тужилац има потраживање које проистиче из комерцијалног односа, а Република Србија нема обавезу да тужиоцу накнади материјалну штету по основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, јер се одредба овог члана односи на материјалну штету која настане због дужине трајања судског поступка, а не због неисплаћивања дуга од стране стечајног дужника. На основу свега изнетог неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић